

**ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ
ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ**

Հաստատում եմ՝
Գիտական աշխատանքների գծով
պրոռեկտորի պարտ.կատ.

Ս.Ա. Թովմայան

ԺԸ.00.01 –«Ճարտարապետություն»

մասնագիտությամբ 2025-2026 ուստարվա ասպիրանտուրայի ընդունելության քննության

ՀԱՐՑԱՇԱՐ

Ճարտարապետության տեսություն

1. Ճարտարապետության տեղը, նշանակությունը և դերը հասարակական կյանքում:
2. Ճարտարապետական ոճ հասկացողությունը, ձևավորման սկզբունքները պատմության ընթացքում:
3. Ճարտարապետական հորինվածք և դրա գեղարվեստական միջոցները:
4. Ավանդույթների և նորարարության, ազգայինի և համազգայինի խնդիրները ճարտարապետության մեջ:
5. Ճարտարապետության մասին տեսական ուսմունքների զարգացման պատմությունը անտիկ ժամանակաշրջանից մինչև XIX դար (Վիտրուվիոս, Ալբերտի, Վինյոլա, Պալադիո, Վինկելման, Բլոնդել, Զենպեր, Վիոլե լե Դյուկ, Ռասկին և ուր.):
6. Ժամանակակից ճարտարապետական հայեցակարգերը և ապագայագիտական գաղափարների ակունքները (Դոկսիադիս, Գրոպիուս, Լե Կորբյուզե, Միս վան դեր Ռոյե, Կան, Նիմեյեր, Արագոն, Թանգե, Կուրոկավա և ուր.):
7. <<Ճարտարապետության տեսություն>> առարկան և ներկայացուցիչները:

Համաշխարհային ճարտարապետության պատմություն

8. Անտիկ աշխարհի ճարտարապետությունը (Եգիպտոս, Հունաստան, Հռոմ), զարգացման փուլերը, առավել նշանակալից հուշարձանները և համալիրները:
9. Գոթական ճարտարապետության կոնստրուկտիվ համակարգը, նշանավոր ճարտարապետական ստեղծագործությունները:
10. Հումանիզմը և իդեալիզմը Վերածննդի ճարտարապետությունում, նեոպլատոնիզմը, անտիկ ու միջնադարյան ակունքները և ստեղծագործական մեթոդի առանձնահատկությունները, առաջատար վարպետների ստեղծագործությունները:
11. Մոդեռն ոճի (Արտ Նուվո) եվրոպական տարբերակները և դրա առաջատար վարպետները:
12. XX դարի սկզբի ավանգարդիստական ճարտարապետության ուղղությունները: Դեսսաուի Բաուհաուզը 1925-1932թթ. (Վալտեր Գրոպիուս, Պետեր Բերենս և գերմանական ֆունկցիոնալիզմը /20դ./): Ռուսական կոնստրուկտիվիզմ (БХУТЕМАС – БХУТЕИИ):
13. XX դարի ճարտարապետությունը և կարևոր ոճերի ձևավորումը (ֆունկցիոնալիզմ, նեոֆունկցիոնալիզմ, օրգանական ճարտարապետություն, նեոկլասիցիզմ և այլ):

14. XX դարի ճարտարապետության մեծագույն վարպետները և նրանց ներդրումը ճարտարապետության զարգացման վրա (Լե Կորբյուզե, Ռայթ, Միս վան դեր Ռոհե, Ֆուլլեր, Կան, Նիմեյեր, Էրո Սաարինեն, Տանգե և ուր.):
15. XX դարի երկրորդ կեսի և XXI դարի սկզբի ճարտարապետությունը և նորագույն ոճերը (հայ-տեկ, պոստմոդերնիզմ, դեկոնստրուկտիվիզմ, մինիմալիզմ, էկոլոգիական ճարտարապետություն և այլ):
16. Ճարտարապետության ժամանակակից պրոբլեմները:
17. Արդի ճարտարապետության մեծագույն վարպետները և նրանց ներդրումը ճարտարապետության զարգացման վրա (Պեյ, Վենտուրի, Մուր, Ստիրլինգ, Գեհրի, Ռոսսի, Պորտոգեզի, Էյզենման, Ռոջերս, Գրեյվս, Կուրոկավա, Ֆոստեր, Պիանո, Անդո, Հադիդ, Կալատրավա և ուր.):

Հայկական ճարտարապետության պատմություն

18. Հայ ճարտարապետության ուսումնասիրման, հայ և օտար գիտնականների (Ն. Մառ, Հ. Ստրիգովսկի, Թ. Թորամանյան, Հ. Օրբելի և ուրիշներ) ներդրումը հայ ժողովրդի ճարտարապետական ժառանգության գնահատման մեջ:
19. Առևտրաարհեստագործական քաղաքների և վանքային համալիրների զարգացումը Զաքարյանների իշխանության ժամանակ:
20. Վաղմիջնադարյան հայ ճարտարապետության հորինվածքային, կառուցողական և գեղարվեստական բնութագրական կողմերը, ժամանակագրական հատկանիշները, զարգացման ընթացքը:
21. Զարգացած միջնադարի հայ ճարտարապետության դպրոցները և դրանց առանձնահատկությունները:
22. Միջնադարյան նշանավոր հայ ճարտարապետների ստեղծագործությունները, ժամանակակից հեղինակների աշխատությունները դրանց վերաբերյալ:
23. Անիի քաղաքացիական և եկեղեցական շինությունները:
24. Միջնադարյան Հայաստանի ժայռափոր և ստորերկրյա կառույցները (շարժառիթ, հորինվածքային, կառուցվածքային խնդիրներ):
25. Կիլիկիայի հայկական պետության (X-XIV դդ.) ամրաշինական կառույցների ճարտարապետությունը:
26. Հայաստանի զարգացած միջնադարի (X-XIV դդ.) ճարտարագիտական կառույցների ճարտարապետությունը:
27. Հայ ճարտարապետության եկեղեցական շենքերի հորինվածքային տիպերը:
28. Ճարտարապետական-կառուցողական ավանդույթների ժառանգորդության և հաջորդակցության դրսևորումը հայ ճարտարապետության տարբեր փուլերում:
29. Հայաստանի և մերձավոր երկրների (Բյուզանդիա, Սիրիա, Վրաստան, Ռուսաստան) ճարտարապետական կապեր և առնչություններ:
30. Հայաստանի XIX-XX դարի սկզբի ճարտարապետությունը:
31. Խորհրդային ժամանակաշրջանի ճարտարապետության զարգացման փուլերը և դրանց առանձնահատկությունները:
32. XX դարի ականավոր ճարտարապետները, նրանց ստեղծագործությունները:
33. Հայ ճարտարապետությունը գաղթավայրերում:

Պատմամշակութային ժառանգության պահպանություն և վերականգնում

34. Մշակութային ժառանգության պահպանության և վերականգնման արդի խնդիրները:
35. Ճարտարապետական ժառանգության՝ առանձին հուշարձանների հետազոտությունը և վերականգնման նախագիծը:

36. Պատմական բնակավայրերի ուսումնասիրման և վերակառուցման մեթոդները:
37. Հին և նոր կառույցների նախագծման և ներդաշնակման խնդիրները պատմական միջավայրում: Ճարտարապետական փոքր ձևերի և վիզուալ կոմունիկացիաների դերն ու նշանակությունը պատմական միջավայրում:
38. Ճարտարապետական հուշակոթողների արհեստական լուսավորության հայեցակարգը և հիմնական սկզբունքները:
39. Հայկական քաղաքաշինությունը և կարևորագույն հայկական քաղաքները:
40. Հայկական ճարտարապետական ժառանգության պահպանության հիմնախնդիրները բռնազավթված տարածքներում:

Ճարտարապետական նախագծում

41. Շենքերի դասակարգումը և նրանց ներկայացվող պահանջները (ֆունկցիոնալ, տեխնիկական, տնտեսական և ճարտարապետագեղարվեստական):
42. Բնակելի տների կազմավորման վրա ազդող հիմնական գործոնները՝ սոցիալական, բնակլիմայական, քաղաքաշինական, կոնստրուկտիվ, տնտեսական:
43. Բնակելի տների հիմնական տիպերը:
44. Բնակարանների ձևավորման ֆունկցիոնալ հիմունքները, ֆունկցիոնալ պրոցեսների գոտևորման գաղափարը: Առարկայական-տարածական միավորների դասավորվածությունը և սարքավորումները՝ որպես մասշտաբային ու էմոցիոնալ ընկալման հենք: Արհեստական լուսավորություն և դրանց տիպերը:
45. Տնամերձ հողամասով բնակելի տների տիպերը և բնութագրերը:
46. Սեկցիոն, սրահային, միջանցքային բնակելի տներ, նրանց առանձնահատկությունները:
47. Սեկցիոն բնակելի տների հատակագծային լուծումները, սեկցիաների տիպերը:
48. Բազմահարկ բնակելի տներում կիրառվող աստիճանավերելակային հանգույցի լուծումները և հակահրդեհային միջոցառումները:
49. Բազմահարկ բնակելի տների տիպերը – բազմասեկցիոն, միասեկցիոն, սրահային և միջանցքային:
50. Տարբեր մակարդակներով լուծվող բնակարանների հատակագծային առանձնահատկությունները:
51. Հասարակական շենքերի յուրահատկությունները և համադրման եղանակները: Ինտերիերներում հիմնական կոմպոզիցիոն ամբողջականության, արտահայտչականության գեղագիտական միջոցները և կահույքին ներկայացվող պահանջները:
52. Մարդկանց էվակուացիան սենյակներից և շենքերից:
53. Դպրոց (ֆունկցիոնալ գոտևորում, կոմպոզիցիոն եղանակները, հարկայնությունը և այլն):
54. Տեսանելիության պայմանները հասարակական շենքերում: Արհեստական լուսավորության աղբյուրների տիպերը: Գույնի ֆունկցիոնալ դերը ինտերիերներում:
55. Թատրոն (բեմական մաս, դահլիճի հատակագծային ձևերը և այլն):
56. Նորմալ սպորտային միջուկ և տրիբունաներ:
57. Երկաթգծի կայարաններ:
58. Արդյունաբերական ձեռնարկությունների տեղադրման համար տեղանքին ներկայացվող պահանջները:
59. Արդյունաբերական հանգույցի և արդյունաբերական շրջանի գաղափարը և հատակագծային կառուցվածքը:
60. Մեկ հարկանի և բազմահարկ արտադրական շենքերի բնութագրերը, նրանց հատակագծային լուծման եղանակները և կիրառության բնագավառը, առանձնահատկությունները, պահեստավորման եղանակները:

61. Արտադրական շենքերի առանձնահատկությունները, դասակարգումը; միահարկ և բազմահարկ շենքերի համեմատական բնութագիրը և կիրառման բնագավառը:
62. Արտադրական պրոցեսների սանիտարական խմբերը, կենցաղային սենյակների ֆունկցիոնալ կազմը տարբեր սանիտարական խմբերի համար:
63. Արտադրական շենքերի ինտերիերի լուծման սկզբունքները: Դիզայնի դերը ինտերիերներում և վիզուալ հաղորդակցման միջոցները:
64. Արդյունաբերական շենքերի պահեստների տիպերը, պահեստավորման եղանակները:
65. Արտադրական տարածքներում կարճաժամկետ հանգստի վայրերի նախագծային սկզբունքները և մինչնախագծային վերլուծությունը:

Քաղաքաշինական նախագծում

66. Բնակավայրերի դասակարգումը:
67. Բնակավայրի կառուցման համար տարածքների ընտրության սկզբունքը:
68. Բնակելի կառուցապատման ձևավորման գործոնները (լանդշաֆտային և կլիմայական, քաղաքաշինական, պատմաճարտարապետական, սոցիալ-կենցաղային, ինժեներաերկրաբանական):
69. Բնակավայրի ֆունկցիոնալ գոտևորումը:
70. Քաղաքների բնակեցման գոտու ճարտարապետահատակագծային կազմակերպման հիմնական սկզբունքները:
71. Քաղաքների դասակարգումն ըստ բնակչության թվի:
72. Արդյունաբերական գոտիների և դրանց հատակագծային կազմակերպումը:
73. Բնակելի շրջանների սպասարկման համակարգը և դրանց հատակագծային լուծումները:
74. Բնակելի համալիրների, թաղամասերի կազմը, չափերը, նախագծման փուլերը:
75. Բնակավայրերի ճանապարհափողոցային ցանցի կազմակերպման սկզբունքները:
76. Տարածքային հատակագծման նպատակը, խնդիրները և տեսակները:
77. Բնապահպանման խնդիրների վերլուծությունը քաղաքաշինական նախագծման մեջ:
78. Տարածքային հատակագծման արդի խնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում:
79. Բնակավայրերի կանաչապատման հիմնական սկզբունքները:
80. Կառուցապատման առանձնահատկությունները ակտիվ երկրաշարժային գոտիներում:
81. Բնակելի կառուցապատման և հատակագծման հիմնական տնտեսական ցուցանիշները:
82. Քաղաքաշինական նախագծման կարգը և փուլերը:
83. Վերակառուցվող միջավայրի քաղաքաշինական վերլուծությունը:
84. Բնական գործոնների ազդեցությունը քաղաքաշինական նախագծման վրա:
85. Պատմական քաղաքների վերակառուցման սկզբունքները:
86. Բնակելի շրջանների կառուցապատման հիմնական տեխնիկական ցուցանիշները:
87. Քաղաքների կենտրոնների ֆունկցիոնալ դերը և ճարտարապետական հորինվածքային կազմակերպումը:

Ճարտարապետական կոնստրուկցիաներ և շինարարական խնդիրներ

88. Շինարարական ինդուստրիալիզացումը: Տիպայնացման և ունիֆիկացման հարցերը: Մոդուլային համակարգը շինարարության մեջ:
89. Շենքերի կոնստրուկտիվ համակարգերը, նրանց համեմատական բնութագիրը և կիրառման բնագավառը:
90. Կարկասային շենքերի կոնստրուկտիվ սխեմաները, նրանց համեմատական բնութագիրը և կիրառման բնագավառը:
91. Քարե պատերով շենքերի կոնստրուկտիվ սխեմաները:

92. Խոշորապանել շենքերի կոնստրուկտիվ սխեմաները:
93. Միահարկ արտադրական շենքերի կառուցապատման եղանակները, նրանց համեմատական բնութագիրը և կիրառման բնագավառը:
94. Միահարկ արտադրական շենքերի կոնստրուկտիվ սխեմաները:
95. Բազմահարկ արտադրական շենքերի կոնստրուկտիվ սխեմաները:
96. Շրջանակային, կապային և շրջանակակապային-կարկասային շենքերի կոնստրուկտիվ և ճարտարապետահատակագծային առանձնահատկությունները:
97. Խոշորապանել շենքերի արտաքին պատի պանելներին ներկայացվող պահանջները: Պատի պանելների կոնստրուկտիվ լուծումները, նրանց համեմատական բնութագիրը և կիրառման բնագավառը:
98. Խոշորապանել շենքերի միաշերտ և եռաշերտ արտաքին պատի պանելների հորիզոնական և ուղղաձիգ կցվանքների մեկուսացման եղանակները:
99. Նեղ և լայն քայլով խոշորապանել շենքերի միջհարկային ծածկերի կոնստրուկտիվ լուծումները:
100. Դեֆորմացիոն կարեր, նրանց նշանակությունը և տեսակները:
101. Հիմքեր, նրանց ներկայացվող պահանջները, դասակարգումը: Հիմքերի կոնստրուկտիվ լուծումները, համեմատական բնութագիրը և կիրառման բնագավառը:
102. Արտաքին պատերի վրա գործող ուժային և միջավայրի ազդեցությունները, ներկայացվող պահանջները և դասակարգումը: Արտաքին պատերի կոնստրուկտիվ լուծման վրա ազդող գործոնները:
103. Միջհարկային ծածկերին ներկայացվող պահանջները, նրանց դասակարգումը և կոնստրուկտիվ լուծումները: Ձայնամեկուսացման ապահովումը միջհարկային ծածկերում:
104. Տանիքներ, նրանց վրա գործող ուժային և միջավայրի ազդեցությունները: Տանիքներին ներկայացվող պահանջները և նրանց դասակարգումը:
105. Շահագործվող տանիքներին ներկայացվող պահանջները, դասակարգումը, հիմնական կոնստրուկտիվ լուծումները և նրանց համեմատական բնութագիրը:
106. Համատեղված տանիքների տեսակները, կոնստրուկտիվ լուծումները, համեմատական բնութագիրը և կիրառման բնագավառը:
107. Հակասեյսմիկ կոնստրուկտիվ միջոցառումները կրող քարե պատերով շենքերում:
108. Սեյսմիկ շրջաններում շենքերի նախագծման սկզբունքները:
109. Սանդուղքներ, նրանց դասակարգումը, ներկայացվող նորմատիվ պահանջները և կոնստրուկտիվ լուծումները:
110. Մեծաթիչք տարածական ծածկեր, նրանց դասակարգումը և համեմատական բնութագիրը:

Կլաուզուրայի թեմաներ

111. Բնակելի կամ հասարակական շենք/ 5 ակադեմիական ժամ:

ՃՏՊՃԺՎՎԳԱ և Պ ամբիոնի վարիչ

Է.Պ.Հարությունյան
ճարտ. թեկն.,պրոֆ.

ՃՆ և ՃՄԴ ամբիոնի վարիչ

Կ. Հ. Ռաշիդյանց
տ.գ.թ.,պրոֆ.

Քաղաքաշինության ամբիոնի վարիչ՝

Զ.Հ.Մամյան
ճարտ. թեկն., պրոֆ.

Գրականություն

Համաշխարհային ճարտարապետության տեսություն և պատմություն

Հիմնական գրականություն

1. Всеобщая история архитектуры в 12-ти томах. – М., 1970-1977.
2. Бунин А.В., Саваренская Т.Ф. История градостроительного искусства. Тт. 1-2. – М., 1979
3. Едике Ю. История современной архитектуры. – Москва, 1972.
4. Орельский О.В. Современная зарубежная архитектура. – М., 2006.
5. Степанов А.В. и др. Объемно-пространственная композиция: Учеб. для вузов/А.В.Степанов, В.И.Мальгин, Г.И.Иванова и др. – М., 2003.
6. Согоян Н.Ш. Иллюстрированный словарь архитектурных терминов и понятий. Учебное пособие для вузов, 2 изд. – М., 2006.
7. Апполон. Изобразительное и декоративное искусство, архитектура (энциклопедический словарь). – М., 1997.
8. А.Иконников, Архитектура XX века в двух томах, Москва, 2002

Հրացուցիչ գրականություն

9. Հարությունյան Վ. Մ. Հին աշխարհի ճարտարապետություն. – Ե., 1978.
10. Александров П.А., Хан-Магомедов С.О. Иван Леонидов. – М., 1971.
11. Альберти Леон Баттиста. Десять книг о зодчестве. В 2-х томах, М., 1935-1937.
12. Бартенев И.А., Батажкова В.Н. Очерки истории архитектурных стилей. – М., 1983.
13. Бринкман А.Э. Пластика и пространство – М., 1935.
14. Бринкман А.Э. Площадь и монумент. – М., 1935.
15. Брунов Н.И. Очерки по истории архитектуры. Тт. 1-2. – М., 1937.
16. Брунов Н.И. Пропорции в античной и средневековой архитектуре. – М., 1935.
17. Буров А.К. Об архитектуре. – М., 1960.
18. Вазари Дж. Жизнеописание наиболее знаменитых живописцев, ваятелей и зодчих. В 4-х томах. – М., 1956
19. Виоле Ле Дюк. Беседы об архитектуре. В 2-х томах. – М., 1937.
20. Виппер Б.Р. Итальянский Ренессанс. В 2-х томах. – М., 1977.
21. Витрувий. Десять книг об архитектуре. – М., 2005.
22. Гидион З. Пространство, время, архитектура. – М., 1984.
23. Гримм Г.Д. Пропорциональность в архитектуре. – Лен.-М., 1935.
24. Гропиус В. Границы архитектуры. – М., 1970.
25. Гуковский М.А. Итальянское Возрождение. Л., 1947.
26. Гутнов А. Мир архитектуры. – М., 1985.
27. Гутнов А., Глазычев В. Мир архитектуры. – М., 1990.
28. Дженкс Ч. Язык архитектуры постмодернизма. – М., 1985.
29. Заварихин С.П. История и теория архитектурной критики. – М., 1986.
30. Иконников А. Зарубежная архитектура, от «новой архитектуры» до постмодернизма. – Москва, 1982.
31. Иконников А.В. Утопическое мышление и архитектура. – М., 2004.
32. Ковалева О.В. Культурология в вопросах и ответах. – М., 2006.
33. Кох В. Энциклопедия архитектурных стилей. – М., 2005.
34. Кудрявцев А.П., Степанов А.В., Метленков Н.Ф., Волчок Ю.П. Архитектурное образование: проблемы развития. – М., 2002.

35. Ле Корбюзье. Архитектура 20 века. – М., 1970.
36. Ле Корбюзье. Модульор. – М., 1976.
37. Ле Корбюзье. Три формы расселения. Афинская хартия. – М., 1976.
38. Леон Баттиста Альберти. – М., 1977.
39. Линч К. Совершенная форма в градостроительстве. – М., 1976.
40. Мастера архитектуры об архитектуре. Зарубежная архитектура. – М., 1972.
41. Мастера советской архитектуры об архитектуре. Тт. 1, 2. – М., 1975.
42. Мелвин Дж. Архитектура. Путеводитель по стилям. – М., 2007.
43. Мельников К.С. Архитектура моей жизни. – М., 1985.
44. Ջիւն Թորոնսյան, Վերածննդի և բարոկկոյի ճարտարապետություն, Երևան, 2015
45. Низовский А. Ю. 100 великих шедевров архитектуры. – М., 2005.
46. Николаев И.С. Профессия архитектора. – М., 1984.
47. Некрасов А.И. Теория архитектуры. – М., 1994.
48. Райт Ф.-Л. Будущее архитектуры. – М., 1960.
49. Самин Д. К. 100 великих архитекторов. – Москва, 2000.
50. Шуази О. История архитектуры. В 2-х томах. – М., 1935 (1 том), 1937 (2 том).
51. 100 Contemporary architects. – Taschen A-I, J-Z, 2003.
52. P.G.Fssel and G.Leuthner. Architecture in the 20th century. Volume 1 and 2. 2005 TASCEN GmbH
53. James Steele. Architectute Today. Phaidon, 2000.
54. Jurgen Tietz. The story of Architecture of the 20 th century.
55. The World of Contemporary Architecture, h.f.ullman, 2007.
56. Barbara Isenberg, Frank Gehpy, Alfred. A. Knorb, New York, 2009.
57. Contemporary Europe an Architects, Taschen, 1994.
58. Francis B.K.Ching, Mark M. Jarzombek, Vikramaditya Prakash. A Global History of Architecture //John Wiley & Sons, Inc., 2007.
59. Minimalist houses, Taschen, 2006.

Հայկական ճարտարապետության տեսություն և պատմություն

Հիմնական գրականություն

1. Թորամանյան Թ. Նյութեր հայկական ճարտարապետության պատմության. – Գիրք 1, Ե., 1942, գիրք 2, Ե., 1948.
2. Հարությունյան Վ. Հայկական ճարտարապետության պատմություն. – Եր., 1992.
3. Арутюнян В. Каменная летопись армянского народа. – Ер., 1985.
4. Гаспарян М.А. Архитектура Еревана 19 – начала 20 века. – Ер., 2008.
5. Григорян А.Г., Товмасын М.Л. Архитектура Советской Армении. – М., 1986.
6. Халпахчян О.Х. Гражданское зодчество Армении. – М., 1971.
7. Сафарян Ю. А. Архитектура зданий и сооружений, возводимых методом подъема. –Ер., 1988
8. Долуханян Л.К. Архитектура Советской Армении: 20-е годы. – Ер., 1980.

Հրացուցիչ գրականություն

9. Ալեքսանդր Թամանյան. Հողվածներ, փաստաթղթեր, ժամանակակիցները նրա մասին. – Եր., 1960.
10. Ալեքսանդր Թամանյան. Փաստաթղթերի և նյութերի ժողովածու. – Եր., 2000.
11. Թորոս Թորամանյան. Նամակներ. – Եր., 1968.
12. Мурад Асратян, Раннехристианская архитектура Армении, Москва, 2000

13. Խալիփխյան Հ.Խ. Հայաստանի արտադրական կառույցները. – Եր., 1961.
14. Հարությունյան Վ. Միջնադարյան Հայաստանի քարավանատները և կամուրջները. – Եր., 1960..
15. Տիգրանյան Է. Հայ ճարտարապետների գործունեությունը Անդրկովկասում. – Եր., 2000.
16. Арутюнян В.М., Асратян М.М., Меликян А.А. Архитектура Советской Армении. – М., 1972.
17. Бабалян Л.М., Яралов Ю.С. Рафаел Ибраеян. – М., 1986.
18. Григор Агабабян. – Եր., 1981.
19. Долуханян Л.К. Никогайос Буниатян. – Եր., 1990.
20. Карлик Л.Б. Каро Алабян. – Եր., 1966.
21. Мастера советской архитектуры об архитектуре. В 2-х томах. – М., 1975.
22. Михаил Давидович Мазманиян. – Եր., 1999.
23. Рафаел Ибраеян. – Եր., 1974.
24. Сафарян Ю.А., Бархударян А.А. Зодчий Самвел Сафарян. – Եր., 2007.
25. Токарский Н. Архитектура Армении IV-XIVвв. – Եր., 1961.
26. Рашидян Г.Г. Главная площадь во времени и пространстве.- Եր., 2007.

Պատմամշակութային ժառանգության պահպանություն և վերականգնում

Հիմնական գրականություն

27. Հարությունյան Վ. և ուրիշ. Ճարտարապետական հուշարձանների վերականգնումը: Ուս. ձեռնարկ / Վ.Հարությունյան, Գ. Նալբանդյան, Ա.Գրիգորյան. – Եր., 2003.
28. Методика реставрации памятников архитектуры. – М., 1977.
29. Михайловский Е.В. Реставрация памятников архитектуры. Развитие теоретических концепций. – М.: Изд-во лит. по стр-ву, 1971.
30. Реставрация памятников архитектуры: Учеб. пособие для вузов / С.С. Подъяпольский, Г.Г. Бессонов, Л.А. Беляев, Т.М. Постникова; Под общ. ред. С.С. Подъяпольского. – М., 1988.
31. Նալբանդյան Գ. Թելման Գևորգյան, Համամասնությունները հայ ճարտարապետության մեջ -- Եր. 2011

Ճարտարապետական և քաղաքաշինական նախագծում

Հիմնական գրականություն

32. Տիգրանյան Լ. Ա. Հասարակական շենքերի նախագծման հիմունքները. – Եր., 1986.
33. Архитектурное проектирование жилых зданий / Под ред. В.К.Калиша. – М., 1981.
34. Архитектурное проектирование общественных зданий и сооружений. / Под ред. Н.Н.Соболева – М., 1980.
35. Архитектурное проектирование промышленных предприятий / Под ред. Демидова и Хрусталева. – М., 1984.

Լրացուցիչ գրականություն

36. ՀՀ սահմանադրություն
37. ՀՀ օրենք անշարժ գույքի մասին
38. ՀՀ օրենք քաղաքաշինության մասին
39. Միքայելյան Մ. Գ. Բնակելի շենքերի ճարտարապետական նախագծման հիմունքները. – Եր., 1980.
40. Մուշեղյան Գ., Սողոմոնյան Պ. Քաղաքային հողօգտագործումը շուկայական տնտեսության պայմաններում. – Եր., 1999.

41. Տեր-Ավագյան Վ. Մ. Արդյունաբերական շենքեր. – Եր., 1970.
42. Аронин Дж. Э. Климат и архитектура. – М., 1959.
43. Арустамян А.А Градостроительство в сейсмически активных районах. – Ер., 1998.
44. Архитектурная типология промышленных предприятий /Под ред. И. С. Николаева – М., 1975.
45. Афанасьева Е., Трутнев Э., Якубович Е. Международный институт развития правовой экономики, «Градостроительное законодательство России на пути реформы. – М., 1996.
46. Бархин Г. Б. Архитектура театра. – М., 1947.
47. Великовский Л.Б., Ильяшев А.С., Маклакова Т.Г., Предтеченский В.М., Чукавин А. И., Шевцов К.К., Шубин Л.Ф. Архитектура гражданских и промышленных зданий, том III. Жилые здания /Под общей редакцией Шевцова К.К. – М., 1983.
48. Владимиров В.Р. Расселение и окружающая среда. – М., 1982.
49. Геращенко А. Террасные типы жилых домов. – М., 1979.
50. Гнедовский Ю., Савченко М. Кинотеатры. – М., 1968.
51. Гослинг Д., Мэйтленд Б. Проектирование торговых комплексов. – М., 1979.
52. Друмя А.В., Шебалин Н.В. Землетрясение: где, когда, почему? – Кишинев, 1985.
53. Жилая ячейка в будущем /Рубаненко Б. Р., Карташова К. К., Тонский Д. Р. и др. – М., 1982.
54. Канторович Л.В., Кейлис-Борок В.И., Молчан Г.М. Сейсмический риск и принципы сейсмического районирования. – М., 1971.
55. Капустян Е. Д. Многоэтажные жилые дома. – М., 1975.
56. Коссаковский В. А., Ржехина О. И. Блокированные дома за рубежом. – М., 1960.
57. Кулага В. Л. Клубы массового строительства. – М., 1962.
58. Кэпбелл Р. Макконелл, Стенли Л. Брю. Городская экономика. Проблемы городов. – М., 1996.
59. Маклакова Т.Г. Архитектура гражданских и промышленных зданий. – М., 1981.
60. Максай Дж., Холланд Ю., Нахман Г., Якер Дж. Проектирование жилых зданий /пер. с англ./ – М., 1979.
61. Мерфи Р. Американский город. – М., 1972
62. Миловидов Н. Н., Осин В. А., Шумилов М. С. Реконструкция жилой застройки. – Москва, 1980.
63. Никитин Д.П., Новиков Ю.В. Окружающая среда и человек. – М., 1986.
64. Рекомендации по охране окружающей среды в районной планировке. – М., 1986.
65. Рябушин А. В., Дворжак К. Прогностика в архитектуре и строительстве (совм. сов.-чехосл. изд.). – М., 1983.
66. СНиП 2.07.01-89 Градостроительство, Планировка и застройка городских и сельских поселений. – М., 1990.
67. СНиП (Строительные нормы и правила)
68. Форрестр Дж. Динамика развития города. – М., 1974
69. Фрей О. Спортивные сооружения. – М., 1958.
70. Худабашян К. И. Архитектура промышленных предприятий Советской Армении. – Ер., 1976.
71. Чистяков С.Б. Охрана окружающей среды. – М., 1988.
72. Швецов П. Ф., Зильберборд А. Ф. Под землю, чтобы сберечь землю. – М., 1983.
73. Яницкий О.Н. Экология города. Зарубежные междисциплинарные концепции. – М., 1984.
74. Степановских А.С. Охрана окружающей среды. – М., 2001
75. Կանայան Ա. Քաղաքաշինական քաղաքականությունը և ճարտարապետական նախագծման խնդիրները, ճարտարապետական նախագծման կազմակերպում.- ուսումնամեթոդական ձեռնարկ, ԵՃՇՊՀ, Եր. 2004.

76. Нойферт П., Нефф Л. Проектирование и строительство. Дом, квартира, сад. – М., 2007.
77. Քաղաքաշինության արդի հիմնախնդիրների վերաբերյալ հոդվածաշար. «Ճարտարապետություն և շինարարություն» ամսագիր. – Եր., 2008 (հմ.5,6-7,10,12). 2009, հմ.4.
78. Рашидян Г. Новые формы социально-доступного жилища для условий НКР. – Ер., 2009.
79. Սաֆարյան Յու., Մուրադյան Զ., Թովմասյան Ս., Դավթյան Մ. Հայաստանի Հանապետության թույլ յուրացված տարածաշրջանների քաղաքաշինության կայուն զարգացման ուղիները. – Եր. 2011

Ճարտարապետական կոնստրուկցիաներ

80. Տեր-Ավագյան Մ., Արդյունաբերական շենքեր, Երևան, 1973թ.:
81. Шевцова К.К., Архитектура гражданских и промышленных зданий, том III, Москва 1983г.
82. Маклакова Т.Г., Архитектура гражданских и промышленных зданий, Москва, 1981г.
83. Шерешевский И.А., Конструирование гражданских зданий, Ленинград, 1981г.
84. Промышленные здания их конструктивные элементы, Москва, 1971г.
а. Трепененков Р.И., Альбом чертежей конструкций и деталей промышленных зданий, Москва, 1981г.
85. Սարգսյան Է., Խոշորաէլեմենտ շենքերի կոնստրուկցիաներ (դասախոսությունների
а. գրաֆիկական նյութ), Երևան, 2004թ.:
86. Զանյան Գ., Ճարտարապետական կոնստրուկցիաներ դասախոսությունների հիման վրա, Երևան, 2007թ.: